

Fuldstændighed, som ogsaa med Hensyn til den hele høre Udstyrelse. Her vises, hvad der udfordres til et fuldstændigt Læreapparat, og her gives i Forhold til Tidens almindelige Vilkaar det synlige Vidnesbyrd om, hvorledes de Omgivelsesforholdene skulle være, der kunne bidrage baade til Elevernes Sundhed og Oplivelse og til Skolens Prydelse.

Hvad enten jeg saaledes seer hen til Principet, eller jeg seer hen til den enkelte Skole, om hvilken Talen her er, maa jeg finde det overmaade bellageligt, om man vilde gjøre Anvendelse af en økonomisk Beregning, hvis Rigtighed jeg i og for sig ingenlunde vil bestride; — men just dette økonomiske Princip afgiver det Synspunkt, hvorfra den hele Sag er tagen, medens jeg har stræbt at fremhæve den modsatte Side til Modvægt.

Sfcherning: Jeg beklager overordentlig meget, at den af vore Ministre, som har meest at gjøre med økonomiske Sager, gaaer saa let hen over dette Spørgsmaal, thi han bibringer os derved en Mistillid til hans Forvaltning, som gjør os det til Pligt ved enhver Post at see endnu strengere efter, end vi ellers vilde gjøre. Naar den ærede Minister havde sagt: Min Hovedpligt er at sørge for, at Økonomien holdes saaledes vedlige, at de Grene, som staae under min Forvaltning, ikke komme til at koste Staten utilbørligt i Forhold til, hvad der kan skaffes paa anden Maade, saa vilde jeg være meget mere rolig, thi Underviisningsministeren og Kirkeministeren er her fuldt saameget tilstede som en administrerende Minister, som for at paasee, at Underviisningsvæsenet gaaer sin Gang, og at Kirken er, hvad den skal være. Jeg tror ikke, at det er et rigtigt Standpunkt, den ærede Minister indtager, thi det maa gjøre os saameget mere tilbageholdne med at tage imod hans andre Grunde, der ville stille sig som fremgaaende af en høist eensidig Overveielse. Jeg skal for mit Vedkommende ikke alene blive staaende ved det økonomiske Standpunkt, uagtet det efter min Mening er saa tilstrækkeligt, at man vistnok uden videre burde gjøre Ende paa Sagen ved at bringe Skolen ned til ikke at koste Mere end de Midler, der ere tilstæde, og

ifald den da ikke kunde bestaae, burde man lade den høre op; det er det, man ellers gjør i Livet. Naar en Mand ikke kan indfri sine Bærler, gaaer han fallit, og naar Latinskolen ikke kan bestaae ved sine Midler, saa hører den op, saa gaaer den fallit. Her gaae vi imidlertid ud paa at sørge for, at den Fallit, som foreligger, ikke alene for denne Skole, men tildeels gennem den for det hele lærde Skolevæsen, forhindres saalænge som muligt og indskrænkes til det Sted, hvor den medfører mindst eller saagodtsom ingen Fare, ja efter min Overtydning kun Gavn; thi den ærede Minister maa lægge Mærke til, at vi lige saa vel som han opfatte Sagen i sin Heelhed. Vi tage det hele lærde Skolevæsen som en finantziel Heelhed, og da vi finde, at denne finantzielle Heelhed i en Række af Aar har viist en stadig Underbalance og har medført en stadig Stigen af Udgifterne, søge vi et Middel, hvorved vi uden Fare kunne staffe Indskrænkninger tilstede, der tildeels kunne bære den igjennem. Naar nu den ærede Minister opfatter dette Forslag som Begyndelsen til, at den Betragtning skulde gjøres gjældende, at et lærde Skolevæsen for Statens Regning efterhaanden heelt bør høre op at være en Nødvendighed, saa skal jeg bemærke, at her jo er flere Forslagsstillere, hvoraf nogle ere bestemt imod denne Mening, medens jeg derimod har den, og dette Spørgsmaal ligger altsaa slet ikke for her ligeoverfor dette Forslag. Fleertallet af de Medlemmer, der have været med til at stille det, betragte det snarere som et frelsende Middel for de lærde Skoler omkring i Landet, og saaledes tror jeg ogsaa, at den ærede Underviisningsminister maa tage det. Lad os imidlertid see de Grunde, han fremfører, og hvorfor han mener, at naar denne Skole blev tagen bort, skulde de andre lærde Skoler mere staae for Fald, end saalænge den er der. Han gaaer, saavidt jeg kan see, mere ud fra, at de lærde Skoler ere et Objekt for en Lærerstand, et Middel til en sikret Eksistens for denne, end et Middel til at staffe en nyttig Underviisning for en heel Deel Børn. Den ærede Minister vil sige, at han tager Hensyn til begge Dele, men det gjør han ikke indenfor dette Lovforslags Grændser; thi deri ligger ingen